

VÄRLDS HORISONT.

EN
BÄTTRE
VÄRLD

FN-förbundet
UNA SWEDEN

SVENSKA FN-FÖRBUNDET | EN BÄTTRE VÄRLD | NUMMER 3 2014

*Få koll
på världen
med ny
podcast*

SIDAN 17

Soran Ismail
fick FN-förbundets
första MR-pris

SIDAN 15

Ständig kamp för
MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER

Foto: iM/Paulo Figueiras

Prins Al Hussein från Jordanien tar nu över rollen som FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter.

JORDANSK PRINS NY MR-KOMMISSARIE

Jordaniens prins Zeid Ra'ad Al Hussein tillträdde den 1 september posten som FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter. Al Hussein var till juli 2014 Jordaniens FN-ambassadör och har tidigare varit bl a ambassadör i USA. Han har lång erfarenhet av olika uppdrag inom FN och spelade bl a en central roll i upprättandet av internationella brottsmålsdomstolen ICC.

Al Hussein är den sjunde personen på posten och den förste asiaten, araben och muslimen. Han efterträder sydafrikanska Navi Pillay som avslutade sin andra period som högkommissarie den 31 augusti.

SÅRBARHET TEMA I UNDP:S ÅRSRAPPORT

I juli släpptes UNDP:s årliga rapport över mänsklig utveckling – Human Development Report. Årets rapport har titeln Att säkra mänskliga framsteg: Minskad sårbarhet och ökad motståndskraft (*Sustaining Human Progress: Reducing Vulnerabilities and Building Resilience*).

Rapporten belyser vikten av att bekämpa sårbarhet runt om i världen så att framsteg som görs inom utvecklingsområdet blir hållbara. Enligt rapporten lever 2,2 miljarder människor idag under eller nära fattigdomsgränsen. 800 miljoner av dem riskerar att falla tillbaka i fattigdom vid oväntade bakslag. Författarna efterlyser bl a universell tillgång till grundläggande social service, starkare sociala skyddsnät och full sysselsättning för att säkra de framsteg som gjorts. Rapporten pekar också på att den mänskliga utvecklingstakten, mätt genom *Human Development Index (HDI)*, har bromsats upp i alla

världens regioner p g a finanskriser, fluktuationer i livsmedelspriser, naturkatastrofer och våldsamma konflikter mm.

WHO LISTAR RISKLÄNDER FÖR EBOLA

Världshälsoorganisationen WHO konstaterade i augusti att spridningen av ebolaviruset i Västafrika är det största kända utbrottet av smittan någonsin. I de värst drabbade länderna Guinea, Liberia, Nigeria och Sierra Leone var antalet konstaterade fall den 29 augusti 3 069 stycken och över 1 552 personer hade dött.

WHO kartlägger riskområden och bedriver ett nära samarbete med länder som riskerar att drabbas. Benin, Burkina Faso, Elfenbenskusten, Guinea-Bissau, Mali och Senegal är riskländer då de antingen gränsar till områden med ebolautbrott eller är kopplade till dessa genom omfattande transportnät.

Responser i länder med ebola har i många fall varit bristfällig både vad det gäller behandling och förebyggande av ytterligare spridning. Allt för få åtgärder har också vidtagits för att skydda vårdpersonal, framförallt i Nigeria och Liberia.

Den 5 september hölls ett möte i Genève med globala experter med anledning av det kritiska läget. En viktig fråga på agendan rörde spridningen av kunskap om de behandlingsmetoder som finns i dagsläget och om dem som håller på att utvecklas.

2 000 STÄDER I KAMPANJ FÖR KATASTROFBEREDSKAP

I och med anslutningen av den brasilianska småstaden Aguas de Prata är 2 000 städer nu med i FN:s kampanj för katastrofberedskap (*Disaster Risk Reduction*). Kampanjen riktar sig till städer och samhällen och går ut på att bygga upp en motståndskraft mot olika typer av katastrofer eller olyckor, med det huvudsakliga syftet att öka säkerheten för invånarna. Mindre städer med dålig infrastruktur och städer som är mer utsatta för risker, t ex hastiga väderomslag, tjänar särskilt på att ansluta sig till

San Francisco-konferensen den 26 juni 1945, då FN-stadgan signerades.

kampanjen och arbeta med den checklista med tio punkter som den baseras på. Bland annat rekommenderas städerna att involvera civilsamhället, att samarbeta med närliggande städer, att budgetera för katastrofberedskap, att installera tidiga varningssystem och att säkra skolor och vårdenheter. Bakom den globala kampanjen står FN:s kontor för katastrofberedskap.

STAFFAN DE MISTURA NYTT SYRIEN-SÄNDEBUD

Den svensk-italienske diplomaten Staffan de Mistura har utsetts till FN:s nye särskilde sändebud för Syrien. De Mistura har över 40 års erfarenhet av arbete inom FN, bl a med liknande uppdrag som förhandlare i konfliktområden och som chef för FN-missioner. Han efterträder veteran-diplomaten Lakhdar Brahimi som lämnade uppdraget i maj.

70-ÅRSFIRANDE FÖRBEREDS I FN

På FN-dagen nästa år, den 24 oktober 2015, fyller Förenta Nationerna 70 år. Redan den 26 juni i år meddelade generalsekreterare Ban Ki-moon att det globala firandet hade börjat. Då hade det gått exakt 69 år sedan Kina, Frankrike, Sovjetunionen, Storbritannien och USA signerade den stadga som ligger till grund för FN. Den 24 oktober 1945 trädde stadgan i kraft. Vid grundandet hade världsorganisationen 51 medlemmar varav bara fyra från Afrika. Sverige blev medlem i FN 1946.

70-årsfirandet kommer inte bara att handla om att belysa det arbete för fred, utveckling och mänskliga rättigheter som FN bedrivit genom åren. Det kommer också att syfta till att förena det internationella samfundet i en gemensam ansträngning för att stärka FN i arbetet för en bättre värld.

Foto: FNM/Creany

OFATTBARA ÖVERGREPP I NORRA IRAK

VÄLKOMMEN TILL VIKTIG LÄSNING

Vi gör skillnad. Vi skapar en bättre värld genom att varje dag arbeta för fred, utveckling och mänskliga rättigheter. Som medlem och bidragsgivare skapar du hopp och räddar liv. Nu och i framtiden.

Världshorisont
Svenska FN-förbundet
Box 15115, 104 65 Stockholm
Tel: 08 – 462 25 40, Fax: 08 – 641 88 76
E-post: varldshorisont@fn.se
Webb: www.fn.se/varldshorisont
Twitter: [varldshorisont](https://twitter.com/varldshorisont)

Redaktör: AnnaLena Karlsson Andrews
Praktikant: Caroline Richardsson
Ansvarig utgivare: Linda Nordin
Layout: Tomorro', Tryckeri: Tellogruppen AB
Annonssäljare: Elisabeth Tingdal,
031 – 84 21 82, elisabeth@lira.se
För ej beställt material ansvaras ej.
Artikelförfattarna svarar själva för innehållet i respektive artikel. För frilansmaterial ingår publicering både i tidningen och på FN-förbundets webbplats.

Världshorisont utges av Svenska FN-förbundet.
ISSN 0042-2134
Prenumerationspris:
190 kr (helår, 4 nr)
PlusGiro: 50990-1

Foto: Navech Chitrakar/Reuters/TT

”Rapporterna vi fått in vittnar om omänskliga illdåd i en ofattbar omfattning.” Det sa FN:s biträdande kommissionär för mänskliga rättigheter (MR) Flavia Pansieri när FN:s MR-råd i början av september höll en särskild session om krisen i norra Irak. De många etniska och religiösa minoriteterna i området är måltavlor för extrema våldshandlingar av den extremistiska gruppen Islamiska staten (IS). Avrättningar, tvångskonverteringar, kidnappningar, förslavning, tortyr, misshandel och sexuella övergrepp sätter skräck i civilbefolkningen och har drivit hela folkgrupper på flykt. Barnen är särskilt utsatta. Omkring 700 barn har dödats sedan början av året. Pojkar avrättas eller tvingas tjänstgöra åt IS och dess allierade grupper. Flickor förs bort för att bli sexslavar och ”fruar”.

”Effekten av den pågående konflikten på Iraks barn är katastrofal” sa Pansieri och tillade att många utsatts för fysiska och sexuella övergrepp vars effekter kommer att prägla dem livet ut.

Med detta temanummer vill vi visa på hur FN arbetar med mänskliga rättigheter men också hur det civila samhället, t ex FN-förbundet i Sverige, rapporterar om hur olika regeringar sköter sig. FN:s MR-mekanismer verkar framförallt långsiktigt genom att staters agerande granskas och belyses mot bakgrund av de regler

som de lovat att följa. Samtidigt spelar olika aktörer inom FN en ovärderlig roll när det gäller att sätta strålkastarljuset

på akuta MR-kriser, som den i Irak. En av dessa aktörer är FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter. I dagarna har kraftfulla Navi Pillay ersatts på posten av Jordaniens prins Al Hussein, den förste araben och muslimen på posten. Låt oss hoppas att hans bakgrund hjälper honom att navigera klokt i fråga om de många och svåra kriserna i Mellanöstern.

Redaktör AnnaLena Karlsson Andrews
annalena.karlsson.andrews@fn.se

I DET HÄR NUMRET

4 Mänskliga rättigheter: FN:s strålkastarljus är ovärderligt, menar experter	15 Premiär för FN-förbundets MR-pris: Soran Ismail blev första mottagaren
6 Sverige under luppen: dags för FN att granska MR-situationen i vårt land	17 Världsskollens podcast: FN-förbundet tar till ny teknik för att nå ännu fler
8 Afghanistan: Freshta misshandlades och förvisades när hon vägrade gifta sig	18 24 ungdomar blir ambassadörer för FN-förbundet och viktiga FN-frågor
10 En ny lag mot barn- och tvångsäktenskap infördes i juli 2014 i Sverige	19 Kongresskoll: det här behöver du veta inför FN-förbundets kongress 2015

10 december 2013: Internationella dagen för mänskliga rättigheter uppmärksammas utanför centralfängelset i Mogadishu, Somalia.

FN och mänskliga rättigheter

Stora utmaningar och små steg framåt

FN:s system för mänskliga rättigheter har utvecklats stadigt sedan organisationen bildades 1945. Trots stora svårigheter på många håll med att omsätta rättigheterna i praktiken så är FN:s strålkastarljus ovärderligt, menar MR-expert.

När FN:s generalförsamling antog en allmän förklaring om mänskliga rättigheter (MR) den 10 december 1948 i Paris fick världen för första gången ett universellt dokument som fastställde alla människors lika värde.

I MR-förklaringen uppmanas både enskilda stater och världssamfundet att ”främja respekten för dessa rättigheter och friheter samt genom progressiva åtgärder, både nationellt och internationellt, se till att de erkänns och tillämpas”. Dokumentet och dess 30 artiklar lade grunden för FN:s arbete med mänskliga

rättigheter som – vid sidan av fred och utveckling – utgör en av FN:s tre grundpelare.

HAR REFORMERATS

De grundläggande delarna i FN:s MR-system har reformerats genom åren och utgörs idag av FN:s råd för de mänskliga rättigheterna (MR-rådet), övervakningskommittéer, specialrapportörer och FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter.

Kommittéerna granskar konventionsstaternas efterlevnad av nio kärnkonventioner om mänskliga rättigheter.

I kommittéerna sitter experter som inte representerar något land utan väljs av konventionsstaterna genom en sluten omröstning. Staterna skickar in rapporter om sitt MR-arbete till kommittéerna och får rekommendationer om vad de bör förändra.

– Det är en juridisk granskning som görs av oberoende MR-expert, vilket är positivt, säger Linda Nordin, Svenska FN-förbundets generalsekreterare.

Det är också bra att kommittéerna inhämtar information om läget i landet från alternativa källor, såsom NGO:s [icke-

statliga organisationer]. Dock har kommittéerna en enorm arbetsbörda och bristande resurser vilket begränsar deras arbete.

GRANSKAR ALLA LÄNDER

I MR-rådet sitter 47 stater som väljs på tre år. Rådet övervakar bl a respekten för mänskliga rättigheter i samtliga länder via den universella mellanstatliga granskningen UPR (*Universal Periodic Review*).

– MR-rådets föregångare, den hårt kritiserade MR-kommissionen, gjorde en godtycklig granskning av olika länder vilket resulterade i en kontraproduktiv debatt. Med den nya universella granskningsmekanismen granskas samtliga medlemsländer, vilket bidrar till ett debattklimat som leder MR-diskussionen framåt, om än med små steg, säger Linda Nordin.

Att MR-rådet är ett politiskt organ försvagar dess arbete, menar Elisabeth Abiri, konsult på Emerga Consulting och tidigare ordförande för delegationen för mänskliga rättigheter.

– Med UPR får man i alla fall in en rapport från varje land. Tyvärr är det mycket pajkastning i MR-rådet. Man har inte kunnat komma ifrån det politiserade klimatet, säger hon.

UTSER RAPPORTÖRER

MR-rådet utser också olika specialrapportörer som antingen har ett landmandat eller ett tematiskt mandat. Landrapportörerna bevakar vissa länder medan temarapportörerna arbetar med specifika ämnesområden, såsom urfolkens rättigheter och rätten till mat. Det finns idag 37 tematiska mandat och 14 landmandat. Rapportörerna genomför besök, påtalar MR-kränkningar samt genomför studier. Arbetet försvåras då de måste ha regeringens godkännande för att besöka ett land.

– Landmandatet är kontroversiellt. Många i MR-rådet är emot det och menar att det stigmatiserar länderna i fråga. Men det är ett sätt för det internationella samfundet att sätta strålkastarljuset på svåra situationer och driva på för en förändring, säger Måns Molander, gruppchef på enheten för mänskliga rättigheter på Utrikesdepartementet.

Elisabeth Abiri konstaterar att rapportörerna kan spela en betydande roll när det gäller att driva FN:s MR-arbete framåt. Hon nämner som exempel f d specialrapportörerna Paul Hunt (rätten till hälsa) och Katarina Tomasevski (rätten till utbildning) som utvecklat indikator-

och uppföljningssystem på sina områden.

OBEROENDE AKTÖR

I MR-huvudstaden Genève finns även FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter. Dennes kontor koordinerar FN:s olika organ och enheter som arbetar inom MR-området.

Att högkommissariens mandat är oberoende från FN:s olika organ och medlemsstater ser Linda Nordin som en stor styrka. Men även här kan arbetet vara problematiskt då högkommissarien ofta nekats information om den rådande MR-situationen i länder.

Sydafrikanen Navi Pillay, som varit FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter sedan 2008, lovordas för att ha varit en viktig opinionsbildare.

– Högkommissariens mandat har spelat en stor roll i att integrera mänskliga rättigheter i de olika delarna av FN-verksamheten, något som varit nöd-vändigt, tillägger Elisabeth Abiri.

I juni i år utsåg FN:s generalförsamling enhälligt Jordaniens prins Zeid Ra'ad Al Hussein till ny högkommissarie för mänskliga rättigheter. Han har bl a varit FN-ambassadör, ambassadör i USA, ordförande i FN:s säkerhetsråd samt haft en rad uppdrag för Internationella brottmålsdomstolen (ICC). Linda Nordin hoppas att utnämningen av prins Zeid ska ge nya möjligheter att arbeta med frågor om mänskliga rättigheter i arabvärlden.

OMVÄRLDENS ANSVAR

De tre experter som Världshorisont talat med efterlyser tydliga riktlinjer vid människorättsbrott.

– Frågor som när omvärlden ska agera – och inte agera (såsom i fallen Libyen och Syrien), och med vilka medel, är inte lätta och utreds alltför sällan. "FN borde göra något" kan kanske alla hålla med om men vad, hur, när och vem har man ofta väldigt olika åsikter om, säger Elisabeth Abiri.

Måns Molander tar upp de höga förväntningar som fanns när MR-rådet bildades.

– Det rädde en förhoppning om att rådet skulle ha mandat att fatta konkreta beslut, likt säkerhetsrådet. Att komplettera med en MR-domstol som den man har i Europa kunde t ex ha bidragit till större handlingskraft, säger han.

En vanlig kritik är att MR-rådet får för mycket uppmärksamhet på bekostnad av FN:s andra MR-mekanismer, något som FN-förbundet håller med om.

– I dagsläget tilldelas MR-

rådet en långt större budget än de oberoende kommittéerna. Resurserna måste fördelas bättre och även komma övervakningskommittéerna till del. Man borde dessutom ta bättre tillvara på de oberoende experternas kompetens i samband med UPR-granskningen, säger Linda Nordin.

FN-förbundet förespråkar även att man ställer högre krav på rådsmedlemmarnas egen MR-standard och att högkommissariens oberoende försvaras i alla lägen. Generellt sett menar förbundet att FN:s MR-mekanismer behöver ges ännu större tyngd och i högre grad genomsyra allt FN:s arbete. Vidare betonar FN-förbundet att oberoende nationella MR-institutioner är ett viktigt verktyg för att förverkliga de mänskliga rättigheterna. Sådana finns idag i närmare en tredjedel av världens länder, dock inte i Sverige vilket förbundet kritiserat i många sammanhang.

HAR STORT VÄRDE

Trots de utmaningar som FN:s MR-arbete brottas med menar MR-experterna att systemet har ett enormt värde i sig.

– De rekommendationer medlemsländerna får vid granskningar må vara icke-bindande, men det är känsligt för många länder när MR-frågor lyfts upp i FN. Det är något de bryr sig om då det kan försämra deras anseende, säger Måns Molander.

Han poängterar att det inte går att tvinga på en stat mänskliga rättigheter utan att förändringsarbetet måste komma inifrån. Elisabeth Abiri är inne på samma linje.

– "Naming and shaming" tvingar länder att prata om MR-frågor. En stat som vill ändra sig kan ta till sig rekommendationerna och civilsamhället kan också driva frågorna. Hon betonar vikten av att också synliggöra när mänskliga rättigheter upprätthålls.

Det är svårt att bevisa att FN:s MR-mekanismer leder till konkret förändring men att inte ha dem skulle innebära total tystnad. Skapandet av ett ramverk för internationella mänskliga rättigheter är den största förändringen som FN tillfört världen, säger Elisabeth Abiri.

■ Maria Kabatanya, frilansjournalist

Stöd
arbetet för
mänskliga rättigheter!
Se [www.fn.se/
manskligarattigheter](http://www.fn.se/manskligarattigheter)

UPR-granskning av Sverige ”Oberoende MR-institution avgörande fråga”

Bilden av Sverige som ett land med mycket hög respekt för mänskliga rättigheter tycks vara utbredd både här hemma och globalt. Men hur ser verkligheten ut? Regeringens MR-arbete sätts nu under lupp då Sverige granskas av MR-rådet.

I februari 2015 är det dags för Sverige att för andra gången genomgå en s k UPR-granskning (*Universal Periodic Review*). Under UPR-processen får stater redogöra för sitt MR-arbete inför FN:s råd för de mänskliga rättigheterna (MR-rådet).

Tre typer av underlag ligger till grund för granskningen. Dels regeringens egen rapport till MR-rådet, dels en officiell sammanställning av FN-dokument om landet och dels alternativa rapporter (”joint statements”) där frivilligorganisationer ger sin syn på den övergripande MR-situationen. Förhör genomförs efter ett uppgjort schema och resulterar i att den granskade staten får rekommendationer att följa. Varje land granskas drygt vart fjärde år.

I juni i år lämnade Svenska FN-

förbundet in en alternativ rapport till MR-rådet. Ytterligare 32 frivilligorganisationer i Sverige står bakom rapporten som tar upp olika tillkortakommanden kring Sveriges MR-arbete. De omfattar bl a hatbrott, barns rättigheter, rättigheter för Sveriges urfolk och minoriteter liksom våld mot kvinnor, könsdiskriminering, rätten till hälsa, tortyrförbudet och rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

Johanna Wiklund är handläggare för mänskliga rättigheter vid FN-förbundet. Hon vill särskilt lyfta fram tre frågor.

– Antalet hatbrott ligger på en hög nivå, skarpa åtgärder saknas mot diskriminering på arbetsmarknaden och Sverige bör etablera en oberoende nationell MR-institution, säger hon.

I rapporten konstateras att omkring 5 500 hatbrott rapporterades 2012. Av dem hade 72 procent främlingsfientligt eller rasistiskt motiv. Det näst vanligaste motivet under senare år är sexuell läggning. Bara 6 procent av de anmälda hatbrotten leder till åtal. Organisationerna efterlyser bl a ökad kunskap om hatbrottsfrågor i hela rättsväsendet.

ÅTGÄRDER SAKNAS

När det gäller diskriminering av personer med utländsk bakgrund på arbetsmarknaden saknas skarpa åtgärder mot detta, enligt rapporten. Möjligheten att tillämpa positiv särbehandling* på grund av kön bör på samma sätt övervägas för etnisk tillhörighet, menar de svenska organisationerna. Dessutom bör, på frivillig basis, uppgifter om etnicitet kunna samlas in för att motverka diskriminering på etnisk grund. Vidare ser organisationerna gärna skärpt lagstiftning mot rasistiska handlingar inklusive propaganda på internet. Mer kraftfulla åtgärder mot etnisk diskriminering krävs överlag så

att händelser som våldshandlingarna i Kärntorp och rasistiska attacker mot skolor motverkas. Rapporten riktar även kritik mot polisens REVA-projekt och Skånepolisens register över romer.

MR-INSTITUTION

Frågan om en oberoende nationell MR-institution är en av flera från den första UPR-granskningen av Sverige som fortfarande är aktuella.

– Trots starka rekommendationer under förra UPR-granskningen så har Sverige inte kommit längre med denna fråga. En tredjedel av världens länder och 17 EU-länder har redan sådana institutioner och FN har erbjudit sitt stöd till Sverige för att underlätta en etablering även här, berättar Johanna Wiklund.

I rapporten framhålls att en oberoende nationell MR-institution kan få en viktig

roll när det gäller att tolka Sveriges åtaganden enligt internationella konventioner och att ge stöd åt kommunernas antidiskrimi-

neringsarbete. – En fristående människorättsenhet inom svensk statsförvaltning skulle också kunna hålla ett vakande öga på myndigheter som inte agerar i enlighet med internationella förpliktelser, fort-sätter Wiklund.

Hon är hoppfull om att en MR-institution trots allt på sikt kan inrättas i Sverige eftersom regeringens MR-delegation 2010 presenterade ett sådant förslag.

Det välkomnades av flera frivillig-organisationer men bland beslutsfattarna verkar engagemanget för frågan ha avstannat. Förhoppningsvis kan ett stöd

från FN till den svenska regeringen bli startskottet för en förnyad process för att stärka skyddet för mänskliga rättigheter i Sverige, säger Wiklund.

STÅR BAKOM RAPPORTEN

Karin Fyrk arbetar som rådgivare på Rädda Barnen, en av de organisationer som står bakom rapporten. Liksom Johanna Wiklund ser hon en oberoende MR-institution som avgörande för att på central nivå tackla bristerna när det gäller mänskliga rättigheter i Sverige.

Ett par frågor som hon ser som särskilt angelägna just när det gäller barns rättigheter är att barnkonventionen görs till svensk lag och att Sverige ratificerar det tredje tilläggsprotokollet till barnkonventionen. Protokollet innebär att barn och deras ombud kan vända sig direkt till FN:s barnrättskommitté när

de anser att deras rättigheter har kränkts.

Idag har barn svårt att veta vart de ska vända sig då det är många aktörer

inblandade i deras frågor, t ex barn- och elevombudsmannen, justitieombudsmannen och diskrimineringsombudsmannen. Ibland måste de gå via vårdnadshavaren vilket kan vara katastrofalt eftersom den personen kan vara förövaren, säger Karin Fyrk.

Generellt sett behöver vi utveckla vår praxis så att barnkonventionen faktiskt tillämpas i praktiken. Det finns en uppfattning om att Sverige är ett schysst land men när man tittar närmare upptäcker man att vi saknar tillämpning av flera punkter som ingår i konventionen. Ofta pratar vi om andra delar av världen men

det är ingen självklarhet att MR-frågor diskuteras här, fortsätter hon.

Karin Fyrk säger vidare att det finns ett motstånd mot att göra barnkonventionen till svensk lag från flera håll. Det handlar om politiska partier som inte fattat beslut om frågan och om att det finns frågetecken kring hur det svenska rättssystemet skulle klara av processen. En utredning om att inkorporera barnkonventionen i svensk lag har dock tillsatts av regeringen.

FLER FÖRSLAG

I den alternativa rapporten till MR-rådet föreslås vidare att den svenska lagstiftningen kring förbudet mot tortyr ska stärkas, att rätten till hälsa ska vara oberoende av en persons legala status i Sverige, att myndigheter som motverkar våld mot kvinnor ska ges större resurser, att minoriteter ska ges ökat inflytande över beslutsfattandet och att bristande tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning ska räknas som diskrimineringsgrund.

Regeringen ska lämna in sin UPR-rapport till MR-rådet i oktober. Hur regeringen bemöter den kritik som tas upp i frivilligorganisationernas granskning av Sveriges MR-arbete återstår att se. Hur MR-rådet bedömer Sveriges MR-arbete visar sig efter granskningen i februari 2015.

■ Maria Kabatanya, frilansjournalist

**Positiv särbehandling är när en person ur en grupp, som bedöms som missgynnad och/eller underrepresenterad, ges förtur då personen har jämlika meriter med andra sökande.*

Mänskliga rättigheter i Sverige – så här tycker FN-förbundet och 32 andra organisationer:

- Sverige bör inrätta en oberoende nationell MR-institution som kan tolka åtaganden enligt internationella konventioner, ge stöd åt kommunernas antidiskrimineringsarbete och övervaka myndigheternas efterlevnad av olika MR-bestämmelser.
- Ökad kunskap om hatbrott krävs inom hela rättsväsendet. Fler hatbrott måste leda till åtal och funktionshinder och könsidentitet bör läggas till som grunder för hatbrott.
- Fler åtgärder krävs mot etnisk diskriminering på arbetsmarknaden.

Positiv särbehandling* för etnisk tillhörighet bör övervägas. Dessutom bör, på frivillig basis, jämlikhetsdata som uppgift om etnicitet kunna samlas in för att motverka diskriminering på etnisk grund.

- Beredskapen mot rasistiska politiska strömningar bör stärkas hos regeringen och etablerade partier.
- Lagstiftningen mot rasistiska aktiviteter, inklusive propaganda på internet, bör stärkas.
- Grupper/frågor där ökade insatser krävs är urfolk och minoriteter, personer med funktionsnedsättning, barnets rättigheter, våld mot kvinnor, rätten till hälsa och tortyrförbudet.

Foto: UNFPA/Afghanistan

15 år gamla Freshta misshandlades och förvisades från sitt hem för att hon motsatt sig sin familjs önskemål.

Barnäktenskap i Afghanistan

Freshta rymde för att slippa tvångsgifte

15 år gamla Freshta har lyckats undgå äktenskap med en man som är mer än dubbelt så gammal som hon själv. Men hon har kastats ut ur hemmet och oroar sig nu för att hennes lillasyster kommer att tvingas möta det öde som hon själv stod inför.

– Jag har fått utbildning, det är därför jag kunde sätta mig emot mina föräldrars

beslut. Men min syster är bara 13 år och de kommer att gifta bort henne med den där gubben, säger hon med tårar i ögonen.

Freshta är nästan helt täckt i en blå burka och intervjuades i ett hemligt center för kvinnor i Kabul. Hon placerades där av polisen efter att ha blivit misshandlad och förvisad från sitt

hem för att hon motsatt sig sin familjs önskemål.

Enligt afghansk lag måste flickor vara 16 år för att gifta sig. Dessutom är tvångsgiftermål förbjudna enligt islam, som säger att äktenskap ska ingås med total hängivenhet och full insikt om vad det innebär.

46 PROCENT UNDER 18

Trots detta är det i Afghanistan vanligt att barn tvingas gifta sig. Det är svårt att skaffa tillförlitliga siffror men de senaste kartläggningarna visar att ca 46 procent av kvinnorna i landet tvingas gifta sig före 18 års ålder. Enligt Afghanistans oberoende kommission för mänskliga rättigheter ingås 60-80 procent av alla äktenskap genom tvång.

Ett flertal kulturella, sociala och ekonomiska faktorer ligger till grund för barnäktenskapen. En del präster använder vissa tolkningar av islams texter för att rättfärdiga denna tradition. Ofta hänger fenomenet ihop med extrem fattigdom och det är en av de mest seglivade av alla diskriminerande sedvänjor som drabbar

flickor och kvinnor.

Afghanistan är ett av de länder i världen där det är allra farligast att bli gravid, något som hänger samman med barnnäktenskapen. Tidigt sex och tidiga graviditeter leder till ökad risk för skador och dödsfall i samband med graviditet och förlossning. Var fjärde afghansk kvinna i åldern 20-24 år får sitt första barn före 18 år ålder.

Barnnäktenskap hänger också samman med våld mot kvinnor. Båda dessa brott mot mänskliga rättigheter grundar sig i att kvinnor har låg status i samhället.

GÖMD OCH ISOLERAD

Trots sin sorg över att få lov att lämna sin syster åt sitt öde försöker Freshta nu ta kontroll över sitt eget liv. Priset för friheten är högt: hon måste leva gömd och isolerad från sitt tidigare sociala nätverk. Men i kvinnocentret är hon skyddad och fortsätter sin skolgång. Hon håller också på att lära sig sy, en färdighet som ska hjälpa henne försörja sig när hon en dag lämnar centret och ska försöka integrera sig i samhället. Vägen framåt är osäker men för tillfället är hon åtminstone trygg.

Centret där Freshta bor drivs av

HAWCA, en afghansk organisation som samarbetar med FN:s befolkningsfond UNFPA. UNFPA bedriver även samarbete med Afghanistans poliskår i syfte att öka polisens kunskap om hur man förebygger och hanterar våld mot flickor och kvinnor. UNFPA jobbar långsiktigt med informations- och träningsprogram för enskilda polismän såväl som med uppbyggnad av polisenheter för familjerespons (Family Response Units).

Organisationen har även utvecklat en modell för hur hälsosektorn kan svara koordinerat vid fall av könsbaserat våld. Genom projektet upprättas särskilda mottagningar inom ramen för ordinarie vårdinrättningar där offer för könsbaserat våld kan få hjälp. Att gå genom de vanliga vårdinrättningarna är ett sätt att säkerställa att kvinnor kan få medicinskt, psykologiskt och juridiskt stöd utan att skapa misstankar som kan leda till att de blir ännu mera utsatta.

HJÄLP ÅT FLICKOR OCH KVINNOR

I sitt arbete för att hjälpa flickor och kvinnor i Afghanistan samarbetar UNFPA med hälsoministeriet såväl

som inrikesministeriet. Verksamheten som pågår inom polisen ökar dess möjligheter att agera lyhört och korrekt vid våld i hemmet och när barn far illa. Enheterna för familjerespons kan också agera när kvinnor anklagas för så kallade moralbrott. Det kan gälla kvinnor som utsatts för våldtäkt, som flytt från en våldsam familj, som setts på allmän plats tillsammans med en man eller som begått äktenskapsbrott.

MÅSTE VARA CENTRAL DEL

Att skydda flickor och kvinnor måste vara en central del av den fortsatta uppbyggnaden av samhällsstrukturen i Afghanistan, säger Laurent Zessler, UNFPA:s representant i landet.

– Skyddet av kvinnor /---/ kräver att Afghanistans nationella polis är fullt informerad, utbildad och utrustad och har de resurser som krävs för att på ett effektivt sätt hantera våld mot flickor och kvinnor, säger Zessler.

■ Text: Gaia Chiti Strigelli
Översättning och bearbetning:
AnnaLena Karlsson Andrews

Foto: FW/Esmer Debebe

Flicka

— en bättre chans för världens flickor

Enligt FN:s beräkningar gifts 39 000 flickor bort varje dag. Det innebär att över 14 miljoner blir barnbrudar varje år.

Detta leder ofta till tidiga graviditeter och till att flickor nekas möjlighet att gå i skolan. Den vanligaste dödsorsaken bland fattiga flickor mellan 15 och 19 år är just

graviditet och förlossning. Samtidigt har över 125 miljoner flickor och kvinnor i världen könsstypats och studier visar att ytterligare 86 miljoner kan drabbas de närmaste 15 åren.

Våld mot och diskriminering av flickor är grova brott mot deras mänskliga rättigheter och spänner över landsgränser, kulturer och religioner. Det har förödande effekter på dessa barns liv och utveckling och det skadar även hela samhällen. Att satsa på flickor är ett av de effektivaste sätten att bekämpa fattigdom och skapa utveckling.

Svenska FN-förbundet vill med kampanjen Flicka belysa och öka kunskapen om flickors utsatta situation i världen och genom insamlingsstiftelsen FN-fonden samla in pengar till ett utvalt projekt som stärker flickors rättigheter och möjligheter. Det projekt som är aktuellt i dagsläget är ett samarbete med FN:s befolkningsfond UNFPA som syftar till att förhindra barnnäktenskap, kvinnlig könsstympning och andra skadliga sedvänjor i Afarregionen i

Tips och information

www.fn.se/flicka.

Tack för ditt stöd!

Etiopien, ett område där flickor är särskilt utsatta. Verksamheten involverar alla samhällsgrupper. Genom utbildning, dialog och nätverksbyggande påverkas normer och traditioner, och både åsikter och beteenden förändras.

Din hjälp behövs! Så här kan du göra skillnad:

- Ge en gåva på pg 90 00 79-5 eller skänk 50 kr genom att SMS:a FLICKA till 72 909.
- Sprid budskapet #stoppabarnnäktenskap i sociala medier.
- Ta ställning mot barnnäktenskap genom att gilla www.facebook.com/stoppabarnnaktenskap.
- Stöd kampanjen genom att köpa boken Fjäril i koppel av Zinat Pirzadeh (se www.fn.se/butik).

Foto: FN-förbundet
Chefen för FN:s befolkningsfond UNFPA, Babatunde Osotimehin, talar vid invigningen av utställningen "Too Young to Wed" på Fotografiska.

Ny lag mot barn- och tvångsäktenskap i Sverige

Den 1 juli trädde en ny lag i kraft i Sverige mot barn- och tvångsäktenskap. Lagen innebär en skärpning i förhållande till tidigare bestämmelser. Svenska FN-förbundet har under två års tid lett ett nätverk av aktörer som krävt ett totalförbud.

Riksdagen antog den nya lagen den 27 maj. Bland annat innebär beslutet att man inför två nya brott, äktenskapstvång och vilseledande till tvångsäktenskapsresa. Trossamfund som medverkar till barn-äktenskap ska kunna förlora sin vigselrätt. Sverige ska också få ett nationellt kompetenscentrum som knyter ihop skola och sociala myndigheter i arbetet mot barnäktenskap.

Linda Nordin, FN-förbundets generalsekreterare, är nöjd med den diskussion som föregått beslutet.

Den stora uppslutningen kring ett totalförbud mot barnäktenskap visar att det finns ett stort engagemang i frågan. Det är nu en gemensam uppgift att övervaka följderna av den nya lagen så att unga som bor i Sverige inte ska behöva vara rädda för att bli bortgifta i framtiden, säger hon.

DISPENS MÖJLIGT

Barn- och tvångsäktenskap var redan tidigare förbjudna i Sverige men det har varit möjligt att söka om dispens med hjälp av en blankett på länsstyrelsens webbsida. Formella äktenskap där någon av parterna är under 18 år har varit relativt ovanliga men tvångsäktenskap har varit desto vanligare. Enligt en kartläggning av Ungdomsstyrelsen upplever 70 000 personer i åldern 16-25 att de inte fritt kan välja

vem de ska gifta sig med.

Dessutom bedömer experter att de barn- och tvångsäktenskap som registreras av svenska myndigheter bara är toppen av ett isberg. Mångdubbelt fler är de som informella äktenskapen, dvs att två ungdomar, vanligtvis efter någon form av religiös ceremoni, betraktas som gifta av familjen och den egna gruppen.

Den nya lagstiftningen innebär att både formella och informella barn- och tvångsäktenskap förbjuds. Däremot kan fortfarande barn-, tvångs- och fullmaktsäktenskap ingångna i utlandet erkännas av svenska myndigheter om synnerliga skäl föreligger. FN-förbundet hade helst sett en ny lag helt utan sådana kryphål.

– Vi hade gärna sett att Sverige som framstående barnrättsland valt att betrakta alla äktenskap med flickor och pojkar under 18 år som ogiltiga, oavsett var i världen de ingåtts, säger Linda Nordin.

STOR KONFERENS

I slutet av april hölls en internationell FN-konferens i Stockholm, IPCI, där 400 parlamentariker från 120 länder diskuterade bl a sexuella och reproduktiva rättigheter. I anslutning till konferensen öppnade Fotografiska museet utställningen "Too Young to Wed" i samarbete med

FN-förbundet och FN:s befolkningsfond UNFPA. Utställningen med unika bilder av barnbrudarna tagna av den prisbelönta fotografen Stephanie Sinclair fick stort genomslag i media och ledde till förnyad diskussion om det aktuella svenska lagförslaget. I en ledare i Svenska Dagbladet citerades UNFPA-chefen Babatunde Osotimehin som menade att Sverige bör "vara ett lysande föredöme för resten av världen" och "se till att inga kryphål finns".

Det finns fysiska, biologiska, ekonomiska och psykologiska skäl till varför en flicka borde få mogna innan hon gifter sig så varför lämna kryphål? menade Osotimehin.

I samband med debatten i den svenska riksdagen framhöll flera talare att det krävs noggrann uppföljning och utvärdering av hur det nya regelverket fungerar.

■ AnnaLena Karlsson Andrews

Läs mer
www.fn.se/flicka!

FN

FAKTA.

EN
BÄTTRE
VÄRLD

FN-förbundet
UNA SWEDEN

FN:S MEKANISMER FÖR MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER

Rådet för mänskliga rättigheter ("MR-rådet") sammanträder i Genève.

Viktigt regelverk för allas lika värde

Mänskliga rättigheter (MR) är ett av FN:s tre huvudarbetsområden. Av FN:s olika aktörer för mänskliga rättigheter har MR-rådet fått mest uppmärksamhet, men lika viktigt är högkommissariens uppdrag och det arbete som sker i de nio kommittéer som övervakar kärnkonventionerna.

De mänskliga rättigheterna reglerar förhållandet mellan statsmakten och enskilda människor. De utgör en begränsning av statens makt över individen och slår samtidigt fast vissa skyldigheter för staten. Om en kränkning sker av de mänskliga rättigheterna är det i första hand den aktuella statens ansvar att se till att den enskilde får upprättelse. Men de mänskliga rättigheterna är en internationell angelägenhet och det är därför fullt legitimt för andra stater att framföra åsikter om och försöka påverka situationen i olika länder där rättigheterna kränks.

När FN bildades 1945 var huvudaktörerna överens om att världssamfundet måste ta ett gemensamt ansvar för enskilda människors grundläggande rättigheter. Därför skapade man 1946 *Kommissionen för mänskliga rättigheter (MRK)* och gav den i uppdrag att arbeta fram *Den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna ("MR-deklarationen")*. Deklarationen antogs av FN:s generalförsamling den 10 december 1948. Den formulerar i 30 artiklar de grundläggande rättigheter och friheter som tillkommer varje människa.

MR-deklarationen är idag ett moraliskt rättesnöre för hela världen.

MRK fick därefter nya uppgifter. Under närmare 20 år arbetade kommissionen med att utarbeta internationella bestämmelser (konventioner) för mänskliga rättigheter. En av de första som antogs var *Konventionen om avskaffande av alla former av rasdiskriminering, CERD* (1965). De mest omfattande MR-konventionerna som förhandlats fram i FN:s regi är *Konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter* samt *Konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter*,

båda från 1966. Den allra senaste av FN:s MR-konventioner antogs 2010 och handlar om s k försvinnanden ("enforced disappearances").

1967 fick MRK i uppdrag att även börja granska hur de länder som anslutit sig efterlevde reglerna i konventionerna. För att hantera det nya mandatet började kommissionen omorganisera sitt arbete. Specialrapportörer och arbetsgrupper utsågs och icke-statliga organisationer fick formell deltagarstatus vid kommissionens möten. För de MR-konventioner som redan antagits och som i texten hade detta angivet tillsattes kommittéer av oberoende experter för att regelbundet granska de anslutna staterna.

Även om MRK:s arbete medförde en rad framsteg för de mänskliga rättigheterna fick kommissionen under 1990-talet alltmer kritik. Till slut enades man i FN:s generalförsamling om att avskaffa MRK och ersätta det med FN:s råd för de mänskliga rättigheterna ("MR-rådet"). Detta bildades och började verka 2006. Vid sidan av MR-rådet är generalförsamlingens tredje utskott ett viktigt politiskt forum inom FN för diskussioner om mänskliga rättigheter.

FN:s högsta chef i MR-frågor är högkommissarien för mänskliga rättigheter som har sitt kontor i Genève.

Högkommissarien och dennes kontor är opolitiska och självständiga aktörer för mänskliga rättigheter (läs mer här under).

RÅDET FÖR MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER

FN:s råd för mänskliga rättigheter är ett politiskt organ som bär stort ansvar för arbetet med mänskliga rättigheter inom FN. Rådet ska främja universell respekt för de mänskliga rättigheterna, behandla situationer där de kränks och ge rekommendationer till FN:s medlemsländer. Liksom sin föregångare MRK sammanträder rådet i Genève i Schweiz.

När man arbetade fram utformningen av MR-rådet var det viktigt att det skulle bli mer effektivt än MRK varit. Bland annat ville man göra om arbetsformerna och förutsättningarna för medlemskap. Rådet ska därför hålla minst tre sessioner per år om sammanlagt minst tio veckor (till skillnad från MRK som endast hade ett möte per år). Därutöver kan rådet sammankallas med kort varsel för att ta sig an kritiska MR-situationer om en av rådets medlemmar begär detta och minst

en tredjedel av medlemmarna anser det nödvändigt.

En viktig nyhet är också att rådet efter ett uppgjort schema ska granska MR-situationen i alla världens länder, i stället för att som MRK peka ut och kritisera vissa länder. Denna nya mekanism kallas *Universal Periodic Review, UPR*. Varje land granskas drygt vart fjärde år, vilket alltså innebär att en fjärdedel av världens länder genomgår granskningen under ett givet kalenderår. Sverige UPR-granskades för första gången 2010 och kommer åter att granskas i februari 2015. Länder som själva är medlemmar i rådet ska granskas någon gång under sin mandatperiod.

MR-rådet har 47 medlemmar som väljs för perioder om tre år. Platserna fördelas mellan de fem geografiska grupperna i FN och alla FN:s medlemsstater kan kandidera. Vid valet av medlemmar till MR-rådet ska särskild vikt fästas vid hur kandidaterna har bidragit till att främja och respektera de mänskliga rättigheterna och om de gjort särskilda åtaganden på MR-området. För inval till rådet krävs stöd av en absolut majoritet av FN:s medlemmar.

Tillsammans med övriga nordiska länder har Sverige kommit överens om en nordisk rotation, som innebär att ett nordiskt land kandiderar åt gången. De nordiska länderna ingår i gruppen Väst-europa, som har sju platser i rådet.

Enligt reglerna ska MR-rådets medlemmar samarbeta fullt ut med rådet och även, som framgår ovan, själva granskas under sin mandatperiod. Därmed är förhoppningen att ett medlemskap i rådet ska bidra till en positiv utveckling i de länder där mänskliga rättigheter kränks. Om ett land under sin tid i rådet ägnar sig åt grova och systematiska kränkningar av mänskliga rättigheter kan generalförsamlingen utesluta landet ur rådet. Då krävs det att två tredjedelar av närvarande medlemmar i generalförsamlingen stödjer beslutet, något som hände för första gången den 1 mars 2011 då Libyen blev uteslutet.

En viktig skillnad jämfört med tidigare är också att MR-rådets sessioner sedan starten sänds på webben. Det innebär bl a att icke-statliga organisationer som inte har möjlighet att vara på plats i Genève, t ex när deras egen regering granskas, ändå kan följa rådets arbete och se hur regeringen agerar.

Från MRK behöll man vid reformen

FN:S MR-

Generalförsamling

FN:s råd för de mänskliga rättigheter

Högkommissarien för mänskliga rättigheter

2006	Konventionen om försvinnanden
2006	Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning
1990	Konventionen om migrantarbete
1989	Konventionen om barnets rättigheter
1984	Konventionen mot tortyr och omänsklig eller förnedrande behandling
1979	Konventionen om avskaffande av alla slags diskriminering av kvinnor
1966	Konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter
1966	Konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter
1965	Konventionen om avskaffande av alla former av rasdiskriminering
1948	Den allmänna förklaringen om mänskliga rättigheter

FN:s kommission för de mänskliga rättigheter

Årtalen vid konventionerna anger det år då de antogs.

BYGGE gens tredje utskott iga rättigheterna 2006– rättigheter och MR-kontoret i Genève	
nnanden	Kommittén mot försvinnanden
eter för edsättning	Kommittén för rättigheter för personer med funktionsnedsättning
ares rättigheter	Kommittén för rättigheter för migrantarbetare
rättigheter	Kommittén för barnets rättigheter
annan grym, ing eller bestraffning	Kommittén mot tortyr
fande av v kvinnor	Kommittén för avskaffande av diskriminering av kvinnor
a politiska rättigheter	Kommittén för de mänskliga rättigheterna
och kulturella rättigheter	Kommittén för ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter
ffande av minering	Kommittén för avskaffande av rasdiskriminering
om de mänskliga rättigheterna	
mänskliga rättigheterna (1946-2005)	

vissa arbetsformer, t ex de oberoende specialrapportörerna och arbetsgrupperna för olika länder och tematiska MR-frågor. För närvarande finns det rapportörer som rapporterar om 14 länder, bland dem Sudan och Iran. De 37 tematiska rapportörerna hanterar frågor som yttrandefrihet, religionsfrihet, tortyr, våld mot kvinnor, rätten till utbildning och utomrättsliga avrättningar. Rapportörerna genomför besök, påtalar MR-kränkningar samt genomför studier. Arbetet försvåras då de måste ha regeringens godkännande för att besöka ett land.

HÖGKOMMISSARIEN FÖR MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER

Posten högkommissarie för mänskliga rättigheter inrättades av FN:s generalförsamling 1993 som ett resultat av världskonferensen om mänskliga rättigheter i Wien samma år. Syftet var att stärka FN:s kapacitet på området. Högkommissariens uppgift är att främja och skydda de mänskliga rättigheterna genom dialog med och rådgivning till FN:s medlemsländer samt genom att samordna aktiviteter inom FN-systemet som rör MR. Inrättandet av posten välkomnades långt ifrån av alla. Tvärtom såg vissa länder det som ett möjligt hot mot deras självbestämmande och nationella suveränitet. Det har därför varit viktigt ända sedan starten att arbeta för att stärka och säkra högkommissariens ställning och oberoende.

Högkommissarien har också ett eget kontor (*Office of the High Commissioner of Human Rights, OHCHR*), ofta kallat MR-kontoret, som ligger i Genève.

MR-kontoret understödjer FN:s MR-mekanismer, ger råd och praktisk hjälp till stater och arbetar på olika sätt för att främja och säkra respekten för de mänskliga rättigheterna. Kontoret är organisatoriskt en del av FN-sekretariatet men fungerar i stort sett som ett fristående organ. Undantaget är personalfrågor och budget, där kontoret är underställt generalförsamlingen.

Under Kofi Annans tid som generalsekreterare för FN lades grunden för en mer framskjuten plats för högkommissarien och OHCHR inom FN men också för MR-frågornas betydelse i stort. Kofi Annan gjorde en tydlig koppling mellan FN:s olika arbetsområden genom att slå fast att respekt för mänskliga rättigheter krävs för att uppnå både säkerhet och utveckling. Detta bidrog till att hög-

kommissarien kunde flytta fram positionerna både vad gäller staters skyldighet att skydda sin befolkning (*"responsibility to protect"*) och ambitionen att mänskliga rättigheter ska genomsyra hela FN:s verksamhet.

I juni 2014 utsåg FN:s generalförsamling enhälligt Jordaniens prins Zeid Råad Al Hussein till ny högkommissarie för mänskliga rättigheter. Han har bl a varit FN-ambassadör, ambassadör i USA, ordförande i FN:s säkerhetsråd samt haft en rad uppdrag för Internationella brottmålsdomstolen (ICC). Han tillträdde posten den 1 september och efterträdde då Navi Pillay från Sydafrika som varit högkommissarie sedan 2008.

KONVENTIONER OCH KOMMITTÉER

FN:s främsta redskap för att skydda de mänskliga rättigheterna är konventioner. 25 juridiskt bindande konventioner om mänskliga rättigheter har förhandlats fram och antagits av FN:s generalförsamling. Några av MR-konventionerna har tilläggsprotokoll som förhandlats fram i efterhand och rör specifika frågor.

Ett land som ansluter sig till en FN-konvention förbinder sig att inlemma reglerna i sin egen lagstiftning och att agera i enlighet med konventionens innehåll. Anslutningen till en konvention sker i två steg. Först *signerar* landet vilket betyder att man tillkännager att man avser att ansluta sig till den. Ett arbete med att se över lagar och regler så att de stämmer med konventionen inleds. När översynen är klar *ratificerar* landet konventionen vilket innebär att den upptas som en del av landets lagstiftning. Länder som har ratificerat en konvention kallas för konventionsstater.

Det finns möjlighet att reservera sig mot delar av konventionstexten, något som många länder utnyttjar. Ett problem med detta är att innehållet i konventionen riskerar att urholkas om länder reserverar sig mot alltför många eller alltför viktiga bestämmelser. En av de konventioner som har flest reservationer är CEDAW, konventionen om avskaffande av all form av diskriminering av kvinnor. Cirka 60 länder har reserverat sig mot delar av dess innehåll.

Nio av FN:s MR-konventioner – de s k *kärnkonventionerna* – har (som framgår ovan) en kommitté av oberoende experter knuten till sig. Experterna

sitter där i sin personliga kapacitet och är inte representanter för något land. Kommittéernas uppgift är att regelbundet granska alla stater som anslutit sig till konventionen. I konventionstexten står det hur ofta detta ska ske. Staterna måste då lämna en skriftlig rapport till kommittén där de redogör för hur arbetet med att förverkliga innehållet i konventionen fortlöper. Om kommittén anser att rapporten är oklar eller ofullständig får regeringen ta fram ett bättre underlag.

Ofta får kommittén också ta emot s k alternativrapporter eller parallellrapporter sammanställda av ickestatliga organisationer i det berörda landet. Dessa har i dagsläget stor betydelse eftersom

kommittéerna är överbelastade och har svårt att hinna kontrollera alla uppgifter som de får av regeringarna. När granskningen är gjord utfärdar kommittén rekommendationer till regeringen, s k *concluding observations*.

MR-kontoret i Genève ger administrativt stöd till granskningskommittéerna.

Svenskar som suttit med i en kommitté är bl a Peter Nobel (rasdiskrimineringskommittén), Elisabeth Palm (kommittén för medborgerliga och politiska rättigheter, den s k MR-kommittén) samt Krister Thelin (alltjämt medlem av MR-kommittén).

Den senaste i raden av kärnkonventioner handlar om s k försvinnanden. Den

Läs mer

www.fn.se/mr

och

www.ohchr.org

trädde i kraft i januari 2010 då 20 länder ratificerat den. Kommittén sammanträdde för första gången i november 2011. Sverige har fortfarande inte ratificerat konventionen men förberedande arbete för att göra det pågår.

DET HÄR KAN DU GÖRA:

Stöd det viktiga arbetet för mänskliga rättigheter.
Här är några förslag på vad du kan göra:

Ställ en fråga till din kommun!

Även i Sverige finns mycket att göra när det gäller mänskliga rättigheter. Negativa attityder och intolerans mot personer som upplevs som "icke-svenska" är ett stort problem i hela samhället. Följden blir att dessa människor blir diskriminerade, bl a på bostads- och arbetsmarknaden. Människor bor och lever i kommuner och därför är kommunala aktörer avgörande för hur samhället lyckas motverka diskriminering. Ställ en fråga till din kommun om hur den jobbar för mänskliga rättigheter och mot främlingsfientlighet och intolerans – t ex under kommunfullmäktiges allmänna frågestund eller via kommunens webbsida.

Arbeta med mänskliga rättigheter i din FN-förening!

FN-föreningarnas lokala arbete utgör grunden för hela FN-rörelsen. Varje förening beslutar självständigt om sin verksamhet. Att engagera sig i FN-rörelsen är berikande på många sätt. Det ger möjlighet att möta nya människor, att påverka och framför allt att bidra till det viktiga arbetet för en bättre värld. Den som är aktiv i FN-rörelsen är en del av en internationell rörelse med förgreningar i ca 100 länder. Bara fantasin och ekonomin begränsar vad som lokalt kan göras för att uppmärksamma betydelsen av de mänskliga rättigheterna. Som inspiration finns några uppslag till aktiviteter på vår hemsida: www.fn.se/manskligarattigheter

Köp vårt armband mot barnäktenskap!

Barnäktenskap och könsstympning är verklighet för många flickor världen över. Därför har Snö of Sweden och FN-förbundet tagit fram ett exklusivt armband som säljs till förmån för kampanjen Flicka. Stöd FN:s arbete för flickors rättigheter i Etiopien! Köp armbandet på www.fn.se/butik

Klicka in och bidra till en bättre värld

**Bli medlem
i FN-förbundet!**

Ring 08-462 25 40
eller ansök på fn.se

Soran Ismail

får FN-förbundets första MR-pris

Han är komiker, skribent och radio-pratare. I alla dessa roller talar han ut om människors lika värde. Av den anledning har Soran Ismail tilldelats FN-förbundets nyinstiftade pris för mänskliga rättigheter (MR) i Sverige.

– Priset får mig att känna stolthet. Det får mig också att tänka på att det finns många andra som gör mycket men inte får samma uppskattning. Jag delar priset med allihop, säger Soran Ismail.

”I en tid när främlingsfientligheten breder ut sig i Sverige och Europa, på gator och i parlament, tar pristagaren tydligt ställning för alla människors lika värde. Med humor, allvar och okonventionella metoder gör han viktiga och modiga insatser för mångfald och tolerans”, lyder prismotiveringen.

– Att tala ut om sådana frågor är en självklarhet för mig. Alla ska få samma förutsättningar. Det är det som är rättvist, säger Soran Ismail.

INTE EN SLUMP

Att FN-förbundet inrättar ett MR-pris just i år känns inte som en slump för Soran Ismail som blir den första mottagaren av utmärkelsen.

– Det signalerar väl en oro över att vi kan vara på väg in i en mörk period. Man upplever att det behövs. Historien håller på att upprepa sig, säger han.

Enligt honom tror varje generation att den är unik och hyser en ”oss kommer det inte hända”-mentalitet. Att historien upprepas tyder på att alla generationer har samma brist på självinsikt.

Han tror att de rådande ekonomiska kristiderna har bidragit till att

främlingsfientliga krafter är på frammarsch.

– Det finns många som känner att tolerans är en lyx som man kan unna sig när man har det bra ställt. När folk har det svårt vänder de sig mot det okända.

”Om jag dog imorgon för det här så skulle jag inte ångra något”

Vi är alla offer för ett sammanhang, vare sig det är ekonomiska eller politiska faktorer, förklarar Soran Ismail.

Att ekonomin och framför allt politiken fungerar bra ser han som viktiga faktorer för att främja mänskliga rättigheter. Han poängterar också mediernas viktiga roll i samhället.

– Vi behöver en skicklig journalistkår som är bättre på att granska de politiska partierna. Alla politikers jobb är att få på sig en kostym och förpacka sitt budskap i presentpapper. Det är journalisternas jobb att slita bort det papperet. Sedan får var och en bestämma om det är lögn eller inte, säger han.

DIALOG NÖDVÄNDIGT

På frågan om vad som behövs för att budskapet om alla människors lika värde ska nå fram till alla betonar Soran Ismail vikten av dialog med ens åsiktsmotståndare.

– Jag vill förstå hur de tänker så jag kan förstå vad

Soran Ismail tog i samband med Sveriges nationaldag den 6 juni emot diplom och blommor för sitt arbete för mänskliga rättigheter i Sverige.

jag kan ändra. Om jag inte vet hur viruset ser ut kan jag inte leta fram medicinen. Det krävs mycket öppenhet snarare än avståndstagande. Att inte prata är att stöta bort och det är det som skapar extremism, säger han.

Att tala ut har sitt pris, som Soran Ismail fått erfara. Våren 2014 meddelade Sveriges radio att han på sina tydliga politiska åsikter inte ska verka som programledare förrän efter riksdagsvalet.

– Jag väljer vad jag tycker är viktigt och konsekvenserna tar jag gärna. Påverkar det mitt yrkesliv så får det vara så. Innebär det en hotbild så får det vara så. Om jag dog imorgon för det här så skulle jag inte ångra något, säger han.

NATIONELLT PRIS

Aleksander Gabelic, FN-förbundets ordförande, berättar att det nya priset är det första som belönar insatser för mänskliga rättigheter i Sverige.

– I Sverige handlar diskussionen ofta om kränkningar av mänskliga rättigheter i andra länder, men det är viktigt att även uppmärksamma brister i vårt eget land. FN-förbundet har identifierat ett behov av ett nationellt pris som går till en person som gör insatser för att försvara och stärka mänskliga rättigheter i Sverige, säger han.

■ Text och foto:

Maria Kabatanya, frilansjournalist

"Jag vill
inte vara
exotisk"

FOTO: MAJA KRISTIN NYLANDER

VI ÄR ROMER – MÖT MÄNNISKORNA BAKOM MYTEN

Forum för levande historia erbjuder
kostnadsfri fortbildning för vuxna
i grupp samt workshopar för skolan.

Bokningar:
www.levandehistoria.se

FORUM
FÖR
LEVANDE
HISTORIA

VI ARBETAR FÖR DEMOKRATI OCH
ALLA MÄNNISKORS LIKA VÄRDE, MED
LÄRDOMAR FRÅN HISTORIEN.

HÅLLBAR MÄNSKLIGHET

TEATER · MUSIK · UTSTÄLLNINGAR · FILM · FÖREDRAG · WORKSHOPS

För alla åldrar
4 oktober 2014 – 31 januari 2015
frolundakulturhus.se

FRÖLUNDA KULTURHUS

Agera utan att diskriminera

- en distanskurs om antirasism
och strukturell diskriminering

**ANMÄLAN SENAST
15 SEPTEMBER!**

Agera utan att diskriminera är en kurs om antirasism och strukturell diskriminering. Den riktar sig till dig som är engagerad i dessa frågor och till dig som arbetar med frågorna, till exempel i skolan, på olika myndigheter, i ideella organisationer och andra mötesplatser. Kursen är på 25%, på distans och startar den 29 september. **För mer information och anmälan:** www.rodakorsetsfolkhogskola.se e-post fhsks@redcross.se tel 08-680 18 71

**RÖDA KORSET
FOLKHÖGSKOLA
STOCKHOLM** RødaKorset

Premiär för FN-förbundets podcast

I höst är det premiär för FN-förbundets podcast, ett radioprogram som man lyssnar på via sin dator eller mobiltelefon. Podcasten görs som en del av projektet Världskoll och heter Världskolls podcast.

I Världskolls podcast får FN-förbundets Anders Sylwan sällskap av spännande gäster för att diskutera globala utvecklingsfrågor. Premiäravsnittet gästas av förbundets goodwill-ambassadör Carolina Klüft och journalisten och

föreläsaren Staffan Landin. Carolina berättar om sitt engagemang i FN-förbundet och upplevelserna under en resa till Etiopien då hon träffade de barn som får gratis skolmat genom FN.

– Det var väldigt kul att träffa barnen och prata med rektorer och få höra deras berättelse, säger hon.

Fler och fler barn i världen får möjligheten att börja skolan och Staffan menar att utbildning ofta är en förutsättning för framsteg på andra områden.

– Med låg utbildning och med låg läskunnighet är det svårt för ett land att göra andra satsningar, det ligger till grunden för så mycket annat.

Lyssna på Världskolls podcast via din dator på www.varldskoll.se/podcast eller via din mobiltelefon. Med iPhone använder du appen Podcaster och med Android kan du t ex använda Podcast Addict eller BeyondPod.

Per Anger-priset till nepalesiska

Årets Per Anger-pris tilldelas den nepalesiska människorättsförföraren Rita Mahato för hennes osjälviska arbete för våldsutsatta kvinnor i Nepal. 37-åriga Mahato arbetar för människorättsorganisationen WOREC med att medvetandegöra kvinnor om deras rättigheter. Prisutdelningen sker den 13 november på

MR-dagarna. Per Anger-priset instiftades av regeringen till minne av diplomaten Per Anger som under andra världskriget initierade arbetet i Budapest med att rädda så många som möjligt undan förföljelse och avrättning, bl a med svenska provisoriska pass.

Mänskliga rättigheter

Teologiska högskolan Stockholm

Kandidat- och masterprogram i mänskliga rättigheter
Fristående kurser • Uppdragsutbildning

Tänk THS!
15 oktober - sista ansökningsdag
för vårens fristående kurser

Teologiska högskolan Stockholm • Åkeshovsv. 29, 168 39 Bromma • Tel 08-564 357 00 • www.ths.se

FÖR FRED, SÄKERHET OCH UTVECKLING.

Folke Bernadotteakademien (FBA) är en myndighet med den övergripande uppgiften att stödja internationell fredsfrämjande verksamhet. Vi rekryterar personal till internationella fredsinsatser som leds av till exempel FN, EU och OSSE. Vi bedriver också utbildning och forskning.

Läs mer på www.fba.se

MYNDIGHETEN FÖR FRED, SÄKERHET OCH UTVECKLING

 facebook.com/FolkeBernadotteAcademy
 [@FBAFolke](https://twitter.com/FBAFolke)

Nytt läsår och nya ambassadörer

Varje år utbildar Svenska FN-förbundet en kull ungdomsambassadörer som kommer att synas på bl a skolor, universitet och mässor. Under året genomför de lokala aktiviteter för att skapa engagemang för viktiga globala frågor.

Som en del av FN-förbundets arbete med att förmedla kunskap om FN och att engagera ungdomar har 24 unga ambassadörer utbildats på kansliet i Stockholm. Under två olika helgkurser i augusti fick de fördjupa sina sakkunskaper och också träffa personalen, göra olika gruppövningar och slipa sina kunskaper i presentationsteknik.

15 av dem är s k millenniemålsambassadörer. Dessa kommer under hösten 2014 och våren 2015 att sprida kunskap om millenniemålen och om

processen med att ta fram nya globala utvecklingsmål som ska ta vid efter millenniemålen i januari 2016 ("post-2015").

Sedan ett år tillbaka har förbundet även satsat på att utbilda s k kampanjambassadörer. Årets nio kampanjambassadörer kommer att arbeta lokalt för att fler människor ska känna till förbundets arbete för minörjning, för flickors rättigheter och för FN:s skolmatsprogram. Samtidigt kommer insamling att ske till kampanjerna Røj-en-mina, Flicka och Skolmat blir kunskap.

FN-förbundets nya millenniemålsambassadörer. Övre raden från vänster: Niklas Lundh (Borås), Malin Jedrom (Eskilstuna/Nacka), Brenda Chepngeno (Umeå/Spånga), Elin Schiffer (Helsingborg) och Lisa Hellström (Örebro). Nedre raden från vänster: Sofia Tu (Göteborg), Emma Eklund (Umeå/Sunne), Victoria Källberg (Stockholm), Begonia Randhav (Stockholm), Olivia Andrén (Göteborg/Falkenberg), Shervin Vahedi (Malmö), Veronika Lindblad (Göteborg), Frida Paladini Söderberg (Nyköping). På bilden saknas Alvina Nellmer (Stockholm) och Louise Staffas (Göteborg).

Foto: Carolina Green-Sjölander

FN-förbundets kampanjambassadörer 14/15. Högst upp: Isatou Bah (Sydvästra Skånes FN-förening) och Klara Lindahl (Göteborg). Mittraden: Elinore Ask (Helsingborg), Nihal Mohamed (Linköping) och Jessica Davskog (Strängnäs). Längst fram: Laureta Karpuzi (Trollhättan), Fatima Viklund (Gävle), Matilda Lund (Stockholm) och Dilan Kucukyavuz (Trollhättan).

Massiva MR-brott i Syrien

Avrättningar, tortyr och kidnappningar är bara några av de brutaliteter som pågår i Syrien, och bakom dåden står både regeringsfientliga grupper och den syriska regimen. Det konstateras i den senaste rapporten från den oberoende undersökningskommission som FN:s råd för de mänskliga rättigheterna tillsatte 2011 för att granska MR-situationen i Syrien.

Rapporten gäller perioden 20 januari till 15 juli 2014 och redogör för krigsbrott och massiva MR-brott i olika delar av landet. I områden som ockuperats av IS, i framförallt norra

Syrien, äger offentliga avrättningar, amputationer och piskningar rum varje vecka. Över hela landet kidnappas civila och journalister, våldtäkter och avrättningar är vanliga och splittring av familjer har lett till att kvinnor och flickor blivit mer utsatta då de ensamt ansvarar för familjen.

Vidare rapporteras att den syriska regimen vid upprepade tillfällen släppt bomber och missiler över civila områden vilket varje vecka dödar flera hundra människor. Rapporten belyser det internationella världssamfundets misslyckande att skydda civila, och

författarna väddar om att spridning och leverans av utländska vapen till Syrien bör bromsas då både myndigheter och regeringsfientliga grupper idag stöds av externa allierade.

– Rapporten pekar på en mycket allvarlig utveckling i Syrien. Det är ett resultat av säkerhetsrådets misslyckande att hantera den tre och ett halvt år långa konflikten. Trots en rad möjligheter att värna mänsklig säkerhet har omvärlden avstått från att agera vilket får tragiska följder i både Syrien och Irak, säger Aleksander Gabelic, ordförande i Svenska FN-förbundet.

Snart dags för kongress i FN-förbundet

I juni 2015 är det återigen dags för Svenska FN-förbundet att hålla kongress. Men redan nu bör aktiva medlemmar börja fundera på motioner och nomineringar.

Kongressen hålls vart tredje år och är FN-förbundets högsta beslutande organ. Det brukar vara en intensiv tillställning med viktiga personval, stundtals livlig debatt och behandling av en lång rad motioner och formella dokument.

Den 13-14 juni 2015 är det dags igen och kongressen kommer då att hållas på Hotel Riverton i Göteborg.

FN-förbundets kongresser brukar samla omkring 170 deltagare. Av dessa brukar ca 100 vara ombud medan resten är observatörer, funktionärer och övriga. Alla FN-föreningar, distrikt och anslutna riksorganisationer har rätt att skicka ett ombud som får yttra sig och rösta i förhandlingarna. Observatörerna är främst med för att lyssna och har varken yttranderätt (utom i fråga om egen motion) eller rösträtt. Dock kan de vara ett viktigt stöd åt ombudet.

PERSONALEN DELTAR

Det är också tradition att FN-förbundets anställda personal, ca 25 personer, är på plats och informerar om aktiviteter och kampanjer under pauserna i förhandlingarna.

Redan under hösten 2014 är det dags att börja fundera på om man som medlem i FN-förbundet har något förslag som man vill att kongressen ska diskutera. I så fall skriver man en motion till sin lokala FN-förening och/eller sitt FN-distrikt som behandlar den på sina årsmöten. Motionen och föreningens eller distriktets

yttrande skickas sedan vidare till FN-förbundet centralt senast den 31 mars.

Även anslutna riksorganisationer kan skicka in motioner.

Under de följande veckorna granskar förbundsstyrelsen varje motion och skriver yttranden där man anger om man tycker att kongressen ska bifalla eller avslå dem. Motionerna med förbundsstyrelsens yttranden samlas sedan i ett häfte.

NY STYRELSE VÄLJS

En mycket viktig och spännande uppgift för kongressen är att välja en ny förbundsstyrelse. I dagsläget består styrelsen av en ordförande, 14 ordinarie ledamöter samt 6 suppleanter. Ett förslag till ny styrelse tas fram av förbundets valberedning. Alla väljs i personlig kapacitet.

FN-föreningar, distrikt och anslutna riksorganisationer har rätt att nominera personer som de vill se i förbundsstyrelsen. Om man är intresserad av att kandidera till förbundsstyrelsen ska man i god tid framföra detta till sin förening.

Kongressen ska också bl a anta ett måldokument och besluta om medlemsavgiften för de kommande tre åren. Senast tre veckor före kongressen skickar förbundet ut kongresshandlingar till ombuden, däribland motionshäfte, verksamhetsberättelser, revisionsberättelser och valberedningens förslag på ny styrelse.

■ AnnaLena Karlsson Andrews

KONGRESS-KALENDER 2015

Januari

Kallelse till kongressen skickas ut minst fem månader före kongressen och läggs även ut på FN-förbundets hemsida. Nomineringar till förbundsstyrelsen kan nu göras via hemsidan.

20 januari

Sista dagen för medlemmar i FN-förbundet att skicka in motioner till sin lokala FN-förening (om inte föreningens styrelse fastslagit annat datum).

28 februari

Sista dagen för FN-föreningar att hålla sitt årsmöte då eventuella motioner från medlemmarna behandlas. Detta är även sista dagen för FN-distriktets medlemmar att skicka in motioner till distriktsstyrelserna (om inte distriktets styrelse fastslagit annat datum).

31 mars

Sista dagen för föreningar, distrikt och anslutna riksorganisationer att skicka in motioner till FN-förbundet centralt. Detta är även sista dagen för att lämna nomineringar och för FN-distrikten att hålla årsmöte.

6 april

Sista dagen att anmäla ombud och observatörer som ska åka till kongressen.

13-14 juni

Svenska FN-förbundets kongress äger rum i Göteborg.

Deltagarna anländer till FN-förbundets kongress i Jönköping 2012.

Foto: Jonathan Wilson

Eskilstuna FN-förening uppmärksammar Världsskoll.

Strålande sol på Världsskoll-utställning

När Eskilstuna kommun anordnade en park-festival i augusti ville Eskilstuna FN-förening vara på plats. Under festivalen bjöd föreningen på en tipspromenad och en utställning med fokus på Världsskoll. Många besökare ville testa och öka sina kunskaper. Under dagen fick de möjlighet att diskutera föreningens

visioner och hjärtefrågor, såsom kampanjen Flicka och dess nystartade projekt mot kvinnlig könsstympning.

– Det blev en fantastisk dag med sol, glädje och engagemang och en god start inför hösten då viktigt arbete väntar, säger Irana Wilson, ordförande i Eskilstuna FN-förening.

Foto: Noel Munigala

Malmö FN-förening tackar sina medlemmar för deras viktiga stöd.

Uppskattad grillning i Kungsparken

Malmö FN-förening är mycket tacksamma och glada över sina medlemmar och anordnade i juli en aktivitet i Kungsparken för att visa sin uppskattning. Medlemmar, barnfamiljer och andra människor i parken bjöds på grillad korv och grillade grönsaker att mumsa på i sol-skenet. Med en valfri donation till Skolmat blir kunskap samlade föreningen in extra pengar till förmån för kampanjen. De berättade även mer om sin FN-förening och vad man kan göra

om man vill engagera sig i föreningens arbete. Många av deltagarna var mycket nöjda. De tyckte att det var ett bra initiativ samt trevligt att äta grillad korv i parken.

– Evenemanget har fått mycket positiv respons, inte minst på FN-föreningens Facebook-sida där antalet medlemmar har ökat, säger en nöjd Noel Munigala, ordförande i Malmö FN-förening.

Klädbyte för miljöns skull

För att uppmärksamma överkonsumtionens påverkan på miljön anordnade Gävle FN-förenings ungdomssektion en klädbytardag. Intresset blev större än förväntat och många kläder bytte ägare under dagen tack vare ungdomarnas initiativ. Eftersom konceptet med att byta saker var så uppskattat började man även fundera på möjligheten att ha en framtida bokbytardag.

Full fart under Landsbygdsriksdagen i Sandviken

FN-föreningarna i Gävleborgs FN-distrikt deltog tillsammans med distriktet i årets Landsbygdsriksdag som anordnades av organisationen Hela Sverige ska leva. Närmare 800 delegater från hela landet hade tagit sig till Sandviken.

– Den inbjudande montern fick många besök och förhoppningsvis kommer några av besökarna att bli medlemmar i någon lokal FN-förening, säger Margareta Björkenstam, ordförande i Gävle FN-förening.

Förutom allmän information om FN-förbundet samlades pengar in till kampanjen Flicka. Speciellt armbanden tillverkade av Snö of Sweden till förmån för Flicka var mycket populära. FN-distriktets tidigare ordförande Inger Holmlund höll ett uppskattat tal.

Det svenska biståndet i fokus

På temat "Om det svenska biståndet – vart går pengarna?" arrangerade vi i Stockholms FN-förenings ungdomssektion en biståndsdebatt på Stockholms universitet. Vi ville veta mer om vad som händer med de pengar Sverige lägger på internationellt bistånd. Moderator för evenemanget var FN-förbundets generalsekreterare Linda Nordin. Debatten inleddes med ett uppskattat tal av biståndsminister Hillevi Engström. Därefter samtalade ett antal experter om vart biståndet är på väg: Johan von Schreeb, expert på katastrofhjälp, Fredrik Segerfeldt, liberal biståndsdebattör, Staffan Landin, föreläsare om fattigdomsbekämpning, Charlotte Bohman, generalsekreterare Hand in Hand Sverige och Torbjörn Pettersson, chef för Sidans avdelning för Asien, Nordafrika och humanitärt bistånd. Det var en otroligt lyckad kväll som lockade över hundra nyfikna besökare i alla åldrar till Stockholms universitet.

Caroline Carneros,
medlem i Stockholms FN-förening

Foto: Sapei Marib

Tor Johanson mottar en fana för föreningens insatser.

Friska vindar blåser i Landskrona FN-förening

Landskrona FN-förening har tilldelats en fana som hedersbetygelse för sina insatser. Något som uppskattades mycket av föreningen.

— Nu blåser det friska, positiva vindar. Flera ungdomar har spontant kommit till oss. I Landskrona bor det invånare med 140 nationaliteter. Vi är de facto ett FN i miniatyr, säger Tor Johanson.

— I samband med avtäckningen av en värmande halsduk under 600-årsfirandet av staden fick 3 879 besökare höra vårt buskap på en idrottsarena, fortsätter han.

Tor är ordförande i Landskrona FN-förening sedan 35 år tillbaka och har många internationella uppdrag bakom sig. Till hösten räknar föreningen med att starta en ungdomssektion.

Foto: Sandra Alm

Göteborgs FN-förening träffar vetgiriga på Världsmiljödagen.

Världsmiljödagen firades i Botaniska trädgården

Den 5 juni var det åter dags för Världsmiljödagen. Göteborgs FN-förening hade sedan länge bestämt sig för att uppmärksamma denna dag i den natursköna Botaniska trädgården i Göteborg. Det utlovades grönsaker med dipp, ekologiskt kaffe och fika.

Med glada miner byggdes det ihop ett stort partytält på den stora gräsmattan framför lusthuset. Den tryckande hettan kunde inte annat än påminna oss om hur viktigt det är att uppmärksamma denna temadag och hur fatalt det skulle vara om jordens genomsnittstemperatur ökade med två grader.

På plats hade vi Beatrice Åberg från miljögruppen i Göteborg, redo att tala om IPCC-rapporter och andra FN-relaterade miljöarbeten. Tipspromenaden från Världsskoll underhöll våra gäster och lotter såldes till förmån för Skolmat blir kunskap. Dagen rundades av när ett otroligt regnväder drog in och gästerna flydde trädgården med sina paraplyer. Vi ses förhoppningsvis nästa år hälsar vi från Göteborgs FN-förening!

Klara Lindahl,

medlem i Göteborgs FN-förening

Tingsryds FN-förening jubilerade

I fjol firade Tingsryds FN-förening 30-årsjubileum. De passade då på att uppmärksamma FN-förbundets kampanjer på olika sätt. Bland annat inbjöd de till en sammankomst där ordförande Birgit Ericsson hälsade välkommen och vice ordförande Britta Lundén berättade om allt arbete som föreningen utfört de senaste 30 åren. Ett kommunalråd talade och gratulerade föreningen och FN-förbundets ordförande Aleksander Gabelic medverkade med tal och lyckönskningar. Det bjöds även på vacker musik och ett uppskattat kåseri. Detta år tar FN-föreningen nya tag som stolt 31-åring.

Kampanj för minröjning i Karlstad

Värmlands FN-distrikt passade på att informera om behovet av resurser till minröjning i samband med en musikfestival i Karlstad. För att dra uppmärksamhet till sig målade vi en ruta på marken med texten "Inga minor här". Föreningen stod även med insamlingsbössor på stan vilket resulterade i 2 000 kronor. Förhoppningsvis har en och annan också givit sitt stöd genom sms, tror vi i föreningen. Med meddelandet MINA till nr 72 909 skänker man ju 50 kr och det räcker till att röja fem kvadratmeter minerad mark.

Gertrud Rydén,
ordförande i Torsby FN-förening

Foto: Bo Olsson

Barn från Tjernobyli framträdde i Åhus.

Globalkvällar i Åhus

Kristianstads FN-förening arrangerade tre mycket intressanta sommarkvällar. David Carlqvist, Sveriges Radios reporter i Peking, berättade om Kina. Hög musikalisk klass bjöds när Tjernobylläget från Broby framträdde på en Ukrainakväll. Sist ut var författaren och journalisten Tina Thunander som berättade om Egypten.

SKRIV TILL LANDET RUNT:

Redaktör: Eva Brattander
E-post: eva.brattander@fn.se
Telefon: 08-462 25 53

Foto: Alice Sandström

Tacksamma studiecirkelsdeltagare från Laxå FN-förening tillsammans med massor av knott.

Studiecirkelsavslut med tipspromenad

Laxå FN-förening har haft avslutning på sin senaste studiecirkel. Dagen till ära blev det tipspromenad, kaffe och smörgås, fotovisning och föredrag. Bert Gustafssons hade formulerat de aktuella tipsfrågorna och Örebro läns FN-distrikts ordförande Siv Kanon var en av de allra bästa på att klura ut svaren. Hon tog hem hela segern när hon kom närmast på utslagsfrågan. Cirkelledaren Hubert Oskarsson och ordföranden Charles Swenson avtackades med varsin vacker blomma för sitt engagemang och sitt arbete med den kommande utställningen om Västpapua som ska visas under hösten.

Lär dig mer om FN!

FN-förbundets FN-ABC är kurser i tre nivåer som på olika sätt berör FN:s historia, organisation, arbete och utveckling, FN-organens funktion och operativa arbete samt diskussionerna om framtidens FN. Välkommen till höstens kurser:

- Lördag den 11 oktober, A-kurs om FN i Stockholm
- 26-31 oktober, C-kurs i Genève
- Fredag den 14 november, A-kurs om FN i Stockholm

Mer information och anmälningsformulär finner du på www.fn.se/kurs

Internationella praktikanter

Tre nya praktikanter har rekryterats för internationell tjänst hos FN-förbundets systerorganisationer under hösten 2014. Sayuri Yoshikai från Stockholm reser till Sydafrikas FN-förbund, Mimmi Granat, också från Stockholm, reser till Georgiens FN-förbund och Jim Bengtsson från Malmö reser till FN-förbundet i Armenien.

På FN:s agenda

Välkommen till FN-förbundets traditionella seminarium "På FN:s agenda" i samband med generalförsamlingens öppnande. Detta år med fokus på de vägskalet vi står inför i post-2015-processen. Höstens generalförsamling är extra viktig eftersom beslut ska fattas om det fortsatta arbetet med den nya globala utvecklingsagendan.

Seminariet i Stockholm är den 23 september och i Göteborg lördag den 27 september klockan 9.30 - 12.00 på Scandic Opalen (anmalan.till.fnsagendabg@fn.se). Vid frågor vänligen e-posta Eva Brattander på eva.brattander@fn.se.

Informationsmöte om FN-skola

Den 7 oktober håller FN-förbundet ett informationsmöte i Stockholm för skolor som vill veta mer om konceptet FN-skola och eventuellt ansöka om en certifiering till hösten 2015. Mer information finns på www.fn.se/fnskola.

Bok & Bibliotek

FN-förbundet medverkar på Bok & Bibliotek 25-28 september i Göteborg

med följande programpunkter:

Torsdag 25/9 kl 09.15: FN-frukost på temat *Utbildning i den nya utvecklingsagendan*. Med Ina Eriksson, Stellan Hyving Arvidsson, Per Magnusson och Linda Nordin. Fredag 26/9 k. 10.40: *Sveriges arbete med mänskliga rättigheter*. Med Linda Nordin. Du träffar oss på Internationella Torget, en trappa upp i monter H04:21. I år har FN-familjen en gemensam monter med fokus på FN:s utvecklingsmål.

Inför FN-dagen: FN och IS

Välkommen till FN-förbundets årliga seminarium inför FN-dagen onsdagen den 22 oktober klockan 10.30 - 13.00 i Grönwaldsalen, Stockholms Konserthus. Vi firar FN och uppmärksammar samtidigt en aktuell världspolitisk fråga. Seminariet har rubriken "FN och Islamiska staten - gränslös utmaning för världsorganisationen". Vad kan omvärlden göra för att stoppa den islamistiska terrororganisationen? Anmälan till införndagen@fn.se. Vid frågor vänligen kontakta Eva Brattander på e-post eva.brattander@fn.se.

Tävling för grundskolan på FN-dagen

Inför FN-dagen den 24 oktober har FN-förbundet tagit fram ett nytt undervisningsmaterial för grundskolan om ett av FN:s mest framgångsrika utvecklingsprojekt: FN:s livsmedelsprogramskolmatsprogram. Elever uppmuntras även att delta i en tävling där de på ett kreativt sätt ska visa varför det är viktigt med utbildning. De vinnande bidragen kommer att publiceras i Världshorisont nummer 1/15 och på www.fn.se. Läs mer om materialet och tävlingen på www.fn.se/fndagen.

Film om FN-rollspel

Nu finns en film om FN-rollspel att se online på www.fn.se/skola/fn-rollspel

Bidrag till ungdomssektioner

FN-föreningar som har en ungdomssektion eller är på väg att bilda en sådan kan ansöka om ett bidrag på 500 kr årligen. En ungdomssektion kan beskrivas som en grupp av unga medlemmar som inom ramen för sin FN-förening träffas regelbundet för att planera och genomföra aktiviteter. Välkomna att som FN-förening ansöka om bidraget på www.fn.se/projektbidrag.

MR-dagarna i Umeå

FN-förbundet deltar på MR-dagarna i Umeå med ett seminarium om UPR, FN-granskningen av Sverige, den 13 november kl 11-12.

Lärarkurs i FN-rollspel

Den 27 november håller FN-förbundet en lärarkurs i FN-rollspel i Stockholm. Mer information om kursen finns på www.fn.se/kurs.

Podcast från Världsskoll

Lyssna på Världsskoll's podcast via din dator på www.varldsskoll.se/podcast eller via din mobil. Med iPhone använder du appen Podcaster och med Android kan du t ex använda Podcast Addict eller BeyondPod.

Nytt material

Under höstens generalförsamling diskuteras FN:s utvecklingsmål: de nuvarande millenniemålen och de kommande hållbarhetsmålen. FN-förbundet passar därför på att producera nytt material: foldrar, lärarhandledning, diskussionsunderlag och pp-presentationer på USB-minnen. Detta och mer därtill går att beställa i FN-shoppen (www.fn.se/butik). Det finns också utställningar om millenniemålen och omröstningsstationer på temat *MyWorld2015* att låna från FN-förbundet.

Personaltyt

Carolina Given-Sjölander har anställts som handläggare för medlemsrekrytering och insamling men vikarierar som kampanjansvarig. Albert Askeljung är ny ungdomssekreterare och Pernilla Bergström är vikarierande handläggare för medlemsrekrytering och insamling.

ALEKSANDER GABELIC
ORDFÖRANDE I SVENSKA FN-FÖRBUNDET:

FN-KRITIK MOT SVERIGE UPPREPAS GÅNG PÅ GÅNG

I våras lämnade Svenska FN-förbundet en rapport till FN-rådet för mänskliga rättigheter inför det förhör som rådet håller med Sveriges regering i början av nästa år. Rapporten togs fram i samarbete med omkring 30 andra organisationer. Tillsammans gav vi en övergripande bild av ett Sverige där en hel del återstår att göra på MR-området trots att Sverige i ett globalt perspektiv ligger långt framme.

Rapporten fick god uppmärksamhet, inte minst i medierna, och den fortsätter att väcka intresse och diskussion. Det gäller inte minst avsnittet om hur Sverige lever upp till kraven i FN:s rasdiskrimineringskonvention. FN-förbundet har under en lång rad år pekat på ett antal brister. Det gäller bland annat förekomsten av hatbrott, våld mot kvinnor, situationen på arbetsmarknaden för utlandsfödda och diskriminering mot romer och samer.

Att oberoende frivilligorganisationer förser FN-systemet med egna rapporter är en förutsättning för att MR-experterna ska kunna utföra sitt granskningsarbete. FN-kommittén mot rasdiskriminering har tagit fasta på den kritik som FN-förbundet och andra har framfört.

Det är anmärkningsvärt att kritiken från FN upprepas år efter år. Ett exempel är oviljan hos svenska regeringar att ta fasta på erbjudandet att med FN:s stöd inrätta en nationell myndighet för arbetet med mänskliga rättigheter. En sådan myndighet finns i dag i en tredjedel av världens länder och i 17 EU-länder. Senast inrättades en sådan i vårt grannland Finland. Det är ett exempel

som fler länder, inklusive Sverige, bör ta efter.

Under hösten kommer FN-förbundet att för första gången få träffa regeringsrepresentanterna i MR-rådet inför förhöret med Sveriges regering. Det blir ett tillfälle att öka deras kunskap om frågorna samt att diskutera den kritik som vi riktar mot Sveriges regering. Samtidigt är det ett sätt att indirekt påminna om brister även i andra länder. När väl förhöret hålls i januari eller februari – exakt datum är inte fastställt än – kommer det att webbsändas. Därmed kan media och medborgare i världens länder följa granskningen direkt. Den tekniska utvecklingen ger nya möjligheter till öppenhet och transparens och försvårar för världens stater att dölja brister i efterlevnaden av de mänskliga rättigheterna.

Hösten är en hektisk tid för FN-förbundet på MR-området. MR-dagarna hålls i år i Umeå, internationella dagen för flickor infaller den 11 oktober, FN-dagen mot våld mot kvinnor uppmärksammas den 25 november och den 10 december är internationella dagen för mänskliga rättigheter. Den firas till minne av allmänna förklaringen om mänskliga rättigheter som är ett av FN:s grunddokument. Förklaringen fungerar både som moraliskt rättesnöre och som grund för de olika MR-instrument som FN-systemet har utvecklat genom åren.

Mänskliga rättigheter engagerar och berör. Det är positivt och FN-förbundet har en viktig roll att spela i försvaret för de mänskliga rättigheterna – också i Sverige.

Nästa nummer

... av Världshorisont kommer ut den 2 december och är ett temanummer om mänsklig säkerhet.

Mänsklig säkerhet – human security – lanserades på 1990-talet som en motvikt till staters suveränitet och militära säkerhet som länge hade varit utgångspunkten i internationella relationer. Begreppet blev centralt i diskussionerna om reformeringen av FN i början av 2000-talet och vid det s k reformtoppmötet i FN i september 2005 fattades flera viktiga beslut med koppling till mänsklig säkerhet. I dagsläget står mänskligheten inför ett större antal svåra kriser än på mycket länge. Massiva övergrepp på civilbefolkningar pågår på flera håll och frågan om hur de ska kunna skyddas står högt upp på den globala dagordningen.

Foto: FN/Sunder Diebe

Hjälp till att sprida kunskap och engagemang om globala frågor med hjälp av Världshorisont! Beställ en bunt av tidningen och dela ut den bland vänner, kollegor eller andra intresserade. Kontakta oss på: vardshorisont@fn.se.

FÖRENINGEN
NORDEN

Kunskap om varandra

Erfarenheter av andra länder och färdigheter i språk stärker känslan av samhörighet.

Vi vill främja och utveckla det demokratiska, toleranta och öppna samhället, utveckla kulturverksamhet och kulturella kreativa näringar.

Bli en del av föreningen Norden

www.norden.se